

Opfris- en proeftoets maatschappijleer: parlementaire democratie havo

1. Wat is het verschil tussen een progressief en een conservatief standpunt? Leg dit uit aan de hand van een voorbeeld.
2. Is de VVD rechts of links? Leg uit waarom.
3. Hieronder staan zes politieke standpunten. Tot welke politieke stroming behoort dit standpunt? LEG UIT WAAROM! Je kunt kiezen uit: liberalisme, sociaal-democratie of confessionalisme.
  - a. De winkels moeten op zondag gesloten zijn.
  - b. De huurtoeslag moet worden verhoogd voor de laagste inkomens.
  - c. Minder belasting voor bedrijven.
  - d. Euthanasie moet aan banden worden gelegd.
  - e. Minimumlonen moeten worden afgeschaft.
  - f. Auto rijden duurder maken.
4. Wat is het stelsel van evenredige vertegenwoordiging?
5. Behoort het parlement tot de uitvoerende macht? Leg je antwoord uit.
6. Wat is het recht van amendement en wie heeft deze?
7. Heeft het kabinet wetgevende macht? Leg je antwoord uit.
8. Wat is een oppositiepartij?
9. Waarom duurt een kabinetsformatie meestal lang (maanden) in Nederland?

Opfris- en proeftoets maatschappijleer: parlementaire democratie havo

1. Wat is het verschil tussen een progressief en een conservatief standpunt? Leg dit uit aan de hand van een voorbeeld.
Een progressief standpunt komt met nieuwe ideeën of oplossingen voor maatschappelijke problemen, conservatieve standpunten zijn gericht op het zoveel mogelijk behouden wat er nu is, of hoe het nu gaat.
Bijvoorbeeld bij milieuproblemen: progressief komt met windenergie, terwijl conservatieven door willen gaan met fossiele brandstoffen, alleen met schonere apparaten.
2. Is de VVD rechts of links? Leg uit waarom.
De VVD is rechts, dat blijkt uit het feit dat zij minder belasting willen heffen en minder geld uit willen geven aan uitkeringen en toeslagen voor mensen.
3. Hieronder staan zes politieke standpunten. Tot welke politieke stroming behoort dit standpunt? LEG UIT WAAROM! Je kunt kiezen uit: liberalisme, sociaal-democratie of confessionalisme.
  - a. De winkels moeten op zondag gesloten zijn. Confessioneel: Bijbel wil dat zondag een rustdag is.
  - b. De huurtoeslag moet worden verhoogd voor de laagste inkomens. S-D: opkomen voor de mensen die minder te besteden hebben.
  - c. Minder belasting voor bedrijven. Liberaal: bedrijven zijn de motor van onze economie, dus het moet hen makkelijker worden gemaakt.
  - d. Euthanasie moet aan banden worden gelegd. Confessionelen: God beschikt over leven en dood, niet de mens zelf.
  - e. Minimumlonen moeten worden afgeschaft. Liberalen: meer vrijheid voor bedrijven, beter voor de economie.
  - f. Auto rijden duurder maken. S-D: milieu is belangrijk.
4. Wat is het stelsel van evenredige vertegenwoordiging?
Een kiesstelsel waarbij het percentage van de kiezers dat op een bepaalde partij stemt, evenredig, dus bijna gelijk aan het percentage, is terug te zien in het aantal zetels dat een partij krijgt. Dus: er zijn 150 Tweede Kamerzetels. Als 10% van de kiezers stemt op de PvdA, krijgt deze partij 10% van de kamerzetels. 10% van 150 zetels = 15 zetels.
5. Behoort het parlement tot de uitvoerende macht? Leg je antwoord uit.
Het parlement behoort NIET tot de uitvoerende macht, maar tot de wetgevende macht. Dat blijkt uit de taken die het parlement heeft: wetsvoorstellen goed- of afkeuren en controleren van de uitvoerende macht. De uitvoerende macht bestuurt het land.

Zie volgende bladzijde.

6. **Wat is het recht van amendement en wie heeft dit?**

De Tweede Kamer heeft het recht om elk wetsvoorstel inhoudelijk te wijzigen.

7. **Heeft het kabinet wetgevende macht? Leg je antwoord uit.**

Zeker: de ministers zijn zeer nauw betrokken bij wetten maken. Het parlement (de Kamers) beslissen uiteindelijk of een wetsvoorstel ook echt een wet wordt, maar in het voortraject kunnen de ministers veel invloed uitoefenen hoe zo'n wet eruit komt te zien.

Ministers kunnen ook bepaalde maatregelen zelf nemen, die hebben dan geen status van wet, maar worden wel uitgevoerd.

8. **Wat is een oppositiepartij?**

Dat is een partij die zetels heeft in het parlement, maar die geen andere mensen uit hun partij levert voor de uitvoerende macht. Een oppositiepartij levert dus wel mensen voor de Kamer, maar geen ministers. Zij zitten dus niet ook in het kabinet/regering.

9. **Waarom duurt een kabinetsformatie meestal lang (maanden) in Nederland?**

Omdat er in Nederland nog nooit één partij is geweest die in zijn eentje de meerderheid van de zetels (N=150, kleinst mogelijke meerderheid = helft +1 = 75 +1) heeft gehaald, moeten partijen samenwerken om een meerderheid in de Kamer te krijgen.

Alleen die partijen die een meerderheid in de Kamer hebben, leveren ministers voor de regering/kabinet.

Waarom? In een democratie worden alleen die wetten aangenomen waar meer dan de helft van de stemmers voor zijn.

Het duurt lang omdat elke partij zijn eigen ideeën heeft en er lang onderhandeld wordt: elke partij wil zoveel mogelijk zijn eigen zin.